Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Comœdia

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Visual Library

quia amiſit loquelam, vel eſt ſurdus, tenetur illi Communionem præbere. *p.3. t.4.reſ.174. & p.5.t.3.reſ.53.*

87. Quoad ſecundum, D. Petrus de Marchis Archiepiſcopus Smyrn. in ſua diœceſi, quæ hoc morbo aſſiduè laborat, hunc modum exhibuit ſuis Sacerdotibus, ut ſcilicet ponerent Particulam ſuper folium paginæ albæ extenſæ ſuper ſcabellum ad id paratum, & infirmus accedens lingua Particulam reverenter ſumeret, Clericus verò paginam combureret. Et hunc modum probabilem putat Mancinus, *tract. viſit. infir.p.8.dub.18.* (Venerus *l.4.cap.4?. num.47.* ait, exhiberi poſſe in cochleari argenteo *p.4.t.4 reſol.114*) Alii alios ponunt. Sed omnes reprobandi ſunt: Et in primis Chapeavilla *de Euch. quæſt.33.* damnat ſupradictum de menſa cum pagina ſuperpoſita: deinde eos, qui proponunt ægris, ſumendam ex ſcutellis. Tertiò eos, qui pani uſuali involutum. Quartò, qui forcipe oblonga, vel ſpatula è longe propinant. Quia omnes iſti modi ſunt irreverentes Sacramento, & adverſantur communi Eccleſiæ uſui, qui eſt exhibendi manu immediatè. Vſus præterea Archiep. Smyrnenſis, habet peculiarem difficultatem: nam ſi aliquod fragmentum ſuper pagina remaneret, ad quid deſerviret combuſtio? Meritò igitur Concilium. Quintum Mediolanenſe à Summo Pontifice approbatum, modum ſimilem reprobavit, *p.5.tr.3.reſ.50.*

Nec enim poſſet ponere ſuper paginam.

Vel ſumendū proponere ex ſcutellis. Aut forcipe, vel ſpatula miniſtrare.

88. Quæres tandem. An laico moribundo, qui particulam deglutire non poteſt, ſit miniſtranda ſpecies ſanguinis; Affirmativè reſpondet Ochagavia de Euchar. *Eff. tract.2. quæſt.18. numero 9.* contra Suarez *in 3 par. tom.3. diſputatione 80. ſect.3.* nam præceptum divinum de communicando in articulo mortis, præponderat Eccleſiaſtico de non miniſtrando laicis ſub ſpecie ſanguinis. Sed Nugnus *in 3. p. tom.1. q.80. art.12. concl.3.* monet, in tali caſu adhibendum conſenſum Epiſcopi. Sed, quidquid ſit de hoc, certum eſt laicum ſumere poſſe Sacratiſſimum Sanguinem, ſi conſervari non poſſet abſque periculo, ut ſi ſpecies accreſcerent, aut deventurus eſſet in manus inimicorum, &c. Ita Vaſquez *in 3.p.to.3.diſp.216.c.4.n.4* contra Sotum *in 4.diſt.13.quæſt.2 art.6.p.5.tractat 3 reſol.34.*

An moribundo non valenti ſumere Hoſtiā liceat miniſtrare ſub ſpecie vini?

Res in ambiguo.

Poſſet autē Laicus ſumere Sacrū Sanguinē; ſi ſervari non poſſet abſq; periculo.

Vide verb. *Ieiunium, Miſſa, Sacrificium.*

COMOEDIA.

1. Comœdiis intereſſe ob ſolam curioſitatem vanam, etiamſi repræſententur res turpes, & turpiter, dummodo abſit probabile periculum lapſus, & delectatio non tranſeat ad rem repræſentatam, non eſt peccatum mortale. Azorius *parte 3. lib.5. capite 27. quæſt.7.* contra Comitolum *libr 5. quæſt. 21.* Id quod procedit etiam in Clericis, ceſſante ſcandalo, quod hodie ratione conſuetudinis communiter ceſſat, & revocatum cenſetur cap. *Cleri 2. de vita, & honeſtate Clericorum,* quod tamen nec obligabat ſecluſo contemptu, & ſcandalo. Ita Bonacina *de matr. q.4. pūct.9. num. 22.p.2.t.17.reſol.35.*

Comœdiis intereſſe ob vanam curioſitatem secluſo periculo non eſt mortale.

Etiam in Clericis.

2. Sed an peccent comœdias audientes ex alio capite, quia nimirum ex eorum ſtipendiis hiſtriones aluntur, & in peccato, ut ſupponimus, detinentur? Affirmat Mendoza *vol.2. diſputatione 173 ſect.28 §.367.* quia hoc eſt peccatum ſcandali: nam ſine tali pecunia hiſtriones tam turpe munus, & Reipublicæ perniciosum non exercerent. Quod ſi dicas; hiſtriones non ali ex pecunia ſingulorum diſtributiuè: quia ſi unus non adeſſet, non deceſſent alii. *Reſpondet* hoc procedere de eo, qui comœdiis ſemel, vel iterum intereſt, minime verò de eo, qui illas frequentat: nam hic multum ſoluit, & concurrit notabiliter ad perſeverantiam hiſtrionum in tali officio. Deinde contra primum etiam eſt, quia etiam ſi unam comœdiam audiat, vel ad illam confluit ex primis, & ſic eſt motiuum, ut hic, & nunc fabula agatur: vel confluit ex ultimis, & tunc etiam concurrit per ſe ad repræſentationem tanquam cauſa partialis: quia,

Sed an peccaret mortaliter alētes hiſtriones ſuis ſtipendiis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quamvis hiſtriones cum ſufficiente auditorio, quod iam præerat, parati eſſent comœdiam agere: tamen hic, & nunc volunt illam agere pro omnibus, qui pecuniam ſoluerunt. Sed Baldellus *tom. 1. libr. 3. diſp. 18. num. 11.* licet hoc verum putet de iis, qui primò ad comœdias confluunt: putat tamen non peccare mortaliter eos, qui confluunt poſt auditorium ſufficiens *par. 5 tr. 13. reſ.* 81. Sicut nec is peccat, qui in die ieiunii offert amico ſuo cœnam, quem alibi ſciret habere cœnam præparatam, & iã velle eam ſumere Ferrant. de ſcand. & alii *p. 11. tr. 5. reſ.* 52.

Et Principes non puniantes?

3 Docet etiam Mendoza *ubi ſupr. ſect. 29. §. 377.* peccare mortaliter Magiſtratus comœdias permittentes: Nam hoc eſt permittere commune malum, ex quo non vitatur aliquod aliud, ſed potius omnia vitia foventur. Sed Baldellus *ubi ſupra num.* 13. licet peccare eos putet, ſi comœdias fieri mandent, vel approbent, aut aliter hiſtriones in peccato foveant: negat tamen peccare mortaliter, ſi pro aliquo tempore ad vitandam maiorem licentiam, hiſtriones nõ puniant: quia hæc permiſſio in hunc finem licitum, quamvis alioqui de re illicita, eſt ſolum tolerantia, quemadmodum tolerantia meretricum. Nec enim dici poteſt, quod hoc modo tolerata approbentur, ex *c. meretrices, 34. q. 1. p. 5. tr. 13. reſ.* 82.

COMPENSATIO,

Compenſare.

Compenſare quid? Et quando oporteat?

1 ✠ COmpenſare eſt, debitum credito, vel creditum debito coæquare. Res, quæ non ſunt pretio æſtimabiles, non admittunt compenſationem in pecunia. ✠ Vnde pro vita extincta hominis liberi nulla eſt pecuniæ cõpenſatio facienda, ut dicemus V. *Reſtituere, num.* 12. Et qui non poteſt famam alterius reſtituere, non tenetur compẽſare pecunia. Vide V. *detractio, num.* 12. Quando quis teneatur compenſare famam ablatam, vide *ibid. à num.* 9. & quando damnum datum ex furto, homicidio, &c. Vide V. *Reſtituere quis teneatur.*

Poteſt quis ſibi cõpenſare ſecretò quod ſibi debetur, ſi adſint certæ conditiones. Etiam ſi illud obtinere poſſit per iudicem.

2. Poteſt ſibi creditor occultè ſurripiendo, vel aliter rem alterius retinendo, debitum compenſare, ſi ſit ita certum, ut alius ſibi retinere non poſſit ſine peccato. Secundò, ſi non plus capiat, quam ſibi debetur. Tertiò, ſi debitum ſit actu, non potentia, & dummodo admoneat debitorem, vel hæredes, iam debitum eſſe ſolutum, ne bis ſoluant. Alii requirunt quod res ſublata non poſſit commodè recuperari per iudicem, alias ſi quis viam iudicialem omittens, utatur occulta compenſatione, graviter peccaturum, quia uſurpat officium iudicis, & lædit iuſtitiam legalẽ. Ita Villalobos, *tomo 2. tractat. 11. dub. 23. num. 7.* Qui tamen advertit, hodie regulariter rem ablatam non poſſe commodè, & ſine magnis ſumptibus per iudicem repeti, & ideò ſic compenſantes excuſat à mortali, cum præſertim, ſi ſecretò fiat, parua iudici inferatur iniuria. Et ego cum Maldero in 2. 2. *tract. 4. cap 1. dub. 6.* abſolutè exiſtimo, occultam compenſationem licitam eſſe, ex eo, quòd ſic non turbatur Reſpublica, & in hoc caſu non agitur de acquirendo de novo, ſed tantum de retinendo. Sylvius præterea in 2. 2. *quæſt 62. artic. 8. quæſt. 1. concl. 7. cauſ.* 1 requirit, quòd res, quæ aufertur, ſit eiuſdem rationis cum ea, quæ debetur.

Etiam ex depoſito.

Sed hoc procedit tantùm in foro externo: nam in interno ſi debes mihi pecuniam, poſſum accipere pallium, &c. Ita Valerus, *Verb. Compenſatio, diff 3 num 2 par. 2 tractat. 16. reſol 46.* & hoc ultimum recitativè *in reſol 39. eiuſdem T. & par. 7. tract. 10 reſolut. 16. 17. & 18.*

Et anticipatè.

Addit etiam Sylvius, compenſationem non poſſe fieri de depoſito, ſed ego probabile puto, fieri poſſe etiam in depoſito, ut dicemus V. *Depoſitum, num.* 4. Item in gabella, ſi debitor ſit Princeps, etiam ſi tertiæ perſonæ locata ſit: quia conducitur cum hoc onere, & ideò minoris, quàm valet. Ita Leſſius, *lib. 2. cap. 33. dub. 10. num 75 part 3 tr. 16. reſolutione* 14. Item non refert, quod

adſint

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN